

KÚRIA

Bfv.I.636/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év október hó 14. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Városi Bíróság 37.B.516/2012/6. számú, valamint a Debreceni Törvényszék 2.Bf.461/2012/8. számú ítéletét **I. rendű terhelt** tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s

A Debreceni Városi Bíróság a 2012. június 6. napján kihirdetett 37.B.516/2012/6. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki adócsalás büntetében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés], és közokirat-hamisítás büntetében, melyet társtettesként követett el [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés]; ezért őt halmazati büntetésül egy év börtönbüntetésre és a közügyektől egy évi eltiltásra ítélte. Elrendelte a terhelttel szemben korábban a Debreceni Városi Bíróság által kiszabott egy év nyolc hónapi, valamint a Békéscsabai Városi Bíróság által kiszabott két évi szabadságvesztés végrehajtását, rendelkezett a bűnjelekről és a felmerült bünygi költség viseléséről.

A bejelentett fellebbezés alapján másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék a 2013. november 13. napján kihirdetett 2.Bf.461/2012/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terheltre vonatkozó részében megváltoztatta; az adócsalás büntetét folytatólagosan elkövetettnek, míg a társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetét az 1978. évi IV. törvény

274. § (1) bekezdés c) pontja szerint minősítette, és a szabadságvesztés tartamát hét hónapra enyhítette; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős bírósági határozatok ellen az I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapozva.

Az indítványozó szerint a terhelt bűnösségének megállapítására mindkét bűncselekményben a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

Arra hivatkozott, hogy a közhiteles nyilvántartásba a cég székhelyére vonatkozóan nem került valótlán adat, így a közokirat-hamisítást nem követte el a védence; megítélése szerint a közokirat-hamisítás büntettét nem teszi megállapíthatóvá az, hogy a II. rendű terhelt lakóhelyén nem volt kihelyezve a cégtábla, illetve a gazdasági tevékenységet a cég nem ezen a székhelyen végezte.

Az adócsalás kapcsán pedig arra hivatkozott, hogy az I. rendű terheltnek nem voltak adóval kapcsolatos feladatai, tekintettel arra, hogy betéti társaságról lévén szó, ő nem minősült üzletvezetőnek, így nem is volt kötelezettsége az adóbevallás teljesítése; erre figyelemmel álláspontja szerint védence bűnösségének megállapítására az adócsalás büntettében szintén a büntető anyagi jog sérelmével került sor.

Ezért elsődlegesen arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat változtassa meg és a terheltet mentse fel a terhére megállapított bűncselekmények vádja alól, másodlagosan pedig azt kérte, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat helyezze hatályon kívül, és utasítsa új eljárásra az első fokon eljáró bíróságot.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta (BF.814/2014.).

Álláspontja szerint a felülvizsgálati indítvány azon részei, amelyek a törvényi tilalom ellenére a tényállást támadják, a felülvizsgálati eljárásban érdemben nem vizsgálhatók.

Fentiekén túlmenően az indítványt megalapozatlannak találta.

Arra hivatkozva, hogy az irányadó tényállás szerint a terheltek tényleges közreműködésével kerültek a cégnyilvántartásba a cég ügyvezetőjének személyére és székhelyére vonatkozó valótlán adatok, álláspontja szerint a terheltek megvalósították az úgynevezett „intellektuális” közokirat-hamisítás büntettét.

Megítélése szerint ugyanez irányadó az adócsalás kapcsán is, mivel a másodfokon kiegészített tényállás pontosan rögzíti azt, hogy az I. rendű terhelt látta el a betéti társaság vezetését, a Bt. nevében készpénzfizetési számlákat bocsátott ki, amelyek alapján az azokat befogadók adólevonási jogokat gyakoroltak, azaz nem a II. rendű terhelt mulasztása szolgáltatott alapot a büntetőjogi felelősség megállapítására.

Végül utalt arra, hogy az eljárás bíróságok nem vizsgálták meg: I. rendű terhelt az adócsalás büntettét közvetett tettesként vagy bűnsegédként valósította meg; több eseti döntésre hivatkozással azt fejtette ki, hogy álláspontja szerint a terhelt az adócsalást közvetett tettesként valósította meg.

Fentiek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 426. §-a alapján mind az első, mind a másodfokú ítéletet tartsa hatályában.

A Kúria a megtámadott határozatok felülbírálata során - a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően - a felülvizsgálati indítványban megjelölt okra volt figyelemmel; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

Ilyen eljárási szabálysértést azonban sem az első, sem a másodfokon eljárás bíróság eljárásában nem észlelt.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható.

Ezért a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el; a bizonyítékok eltérő értékelésére és eltérő következtetés levonására nincs törvényes lehetőség, illetve kizárt ilyen okból a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése is.

Minderre figyelemmel az indítványozó a felülvizsgálati indítványnak azon részében, amely az I. rendű terhelt cselekvőségével kapcsolatban az irányadó tényállásban rögzítettektől eltérő tényekre utalt, a törvényi tilalom ellenére az irányadó tényállást támadta.

A felülvizsgálat így az indítvány ezen része alapján a törvényben kizárt.

Az indítvány egyebekben nem megalapozott.

A Be. - felülvizsgálati indítványban megjelölt - 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A cselekmény elkövetésekor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pontja szerinti bűncselekményt, az úgynevezett „intellektuális” közokirat-hamisítás büntettét az követte el, aki közreműködött abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására, vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt, vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.

Ahogy a Legfőbb Ügyészség által felhívott, a BH 2011.90. szám alatt megjelent eseti döntés is tartalmazza: a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 1. §-ának (1) bekezdése értelmében a cégbíróság feladata - egyebek mellett - a cégbejegyzési (változás-bejegyzési) eljárás lefolytatása, a cégre vonatkozó adat, jog, valamint tény cégjegyzékbe történő bejegyzése, illetve törlése. A cégnyilvántartás - a fenti törvényhely 22. §-ának (1) bekezdése alapján - közhitelesen tanúsítja a benne feltüntetett adatok, valamint a bejegyzett jogok és tények fennállását, illetve azok változásait.

Ezen rendelkezések alapján - figyelemmel a Pp. 195. §-ára is - egyértelmű, hogy a cégbíróságok által vezetett cégnyilvántartások közokiratnak minősülnek, és közhitelesen tanúsítják az abban feltüntetett adatok valóságát.

Amennyiben pedig valaki a cégbejegyzéshez szükséges cégiratokon a cégre vonatkozóan valamely adatot - ahogy az adott ügyben a cég székhelyét, illetve az üzletvezető tényleges személyét - valótlanul tünteti fel, és ezen irat alapján valótlan adat kerül a cégbírósági nyilvántartásba, megvalósítja az 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, úgynevezett „intellektuális” közokirat-hamisítás büntettét.

Azaz - szemben a felülvizsgálati indítványban kifejtettekkel - nem annak van jelentősége, hogy a II. r. terhelt lakóhelyén volt-e cégtábla vagy sem, hanem annak, hogy a cégnyilvántartásba bejelentett adatoktól eltérően II. rendű terhelt lakóhelyén, mint a cég székhelyén gazdasági tevékenység folytatására nem került sor, a Bt. székhelye nem a bejelentett címen volt, illetve nem a II. rendű terhelt volt az, aki ténylegesen a céget irányította, hanem az I. rendű terhelt.

Az irányadó tényállás hiánytalanul tartalmazza, hogy 2008. május

27. napján kelt társasági szerződéssel alapították meg a terheltek a ... Betéti Társaságot, amelyet a ... Megyei Bíróság, mint cégbíróság 2008. május 30. napján a cégnyilvántartásba be is jegyzett; abban a cég székhelyeként a II. rendű terhelt lakóingatlana szerepelt, és beltagként ő szerepelt a társaság ügyvezetőjeként. A tényállás szerint ugyanakkor a Bt. székhelye nem a bejegyzett címen volt, és nem a II. rendű terhelt, hanem a cég alapításától kezdve az I. rendű terhelt látta el az ügyvezetői feladatokat.

Mindebből következően az intellektuális közokirat-hamisítás valamennyi releváns törvényi tényállási elemét hiánytalanul tartalmazza a jogerős ítélet tényállása, ezért az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítására a közokirat-hamisítás büntetőjogi szabályok sérelmével került sor.

Ugyanez irányadó az adócsalás büntette kapcsán is.

Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 310. §-ának (1) bekezdése szerint az adócsalást az követte el, aki az adókötelezettség megállapítása szempontjából jelentős tényre (adatra) vonatkozóan valótlan tartalmú nyilatkozatot tett, vagy ilyen tényt (adatot) a hatóság elől elhallgatott, és ezzel vagy más megtévesztő magatartással az adóbevételt csökkentette.

Ebből következően az adócsalás tette (társtette) csak olyan személy lehetett, aki az adókötelezettség szempontjából jelentős tény (adat) valótlan előadásával, elhallgatásával, vagy más magatartással a hatóságot adóbevétel-csökkentését eredményezően megtévesztette.

Ennek megfelelően az, aki csak az adóhatóság megtévesztésére szolgáló valótlan tartalmú számlák beszerzésében működött közre, az adócsalásnak nem társtette, hanem bűnsegéde volt (BH 2010.290.).

Azonban töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy az adócsalást közvetett tettesként olyan személy is elkövetheti, akinek nincs jogi kötelezettsége nyilatkozat-tételre (BH 2013.200.).

Amint arra a Legfőbb Ügyészség is helytállóan hivatkozott, közvetett tettesség megállapításának van helye, ha az elkövető más, a tévedése miatt nem büntethető személyt használ fel a bűncselekmény elkövetéséhez.

Az irányadó tényállás szerint a II. rendű terhelt kizárólag azért vállalta a Bt.-ben a beltagságot, mert terhelt-társának akart ezzel segítséget nyújtani ahhoz, hogy a vele szemben hozott bírósági ítélet - büntetett előélete - ellenére gazdasági tevékenységet

folytathasson; a készpénzfizetési számlákat legtöbb esetben az I. rendű terhelt, vagy brigádvezetője töltötte ki, és a II. rendű terhelt azt csak az aláírásával látta el, illetve 2008 októberétől üres számlatömböket írt alá és bocsátott az I. rendű terhelt rendelkezésére. A Bt. működését azonban az I. r. terhelt irányította, a bevétel is hozzá folyt be, és a társaság gazdasági tevékenységéről a II. r. terhelt nem is rendelkezett ismeretekkel.

Miután pedig a társaságot ténylegesen az I. rendű terhelt vezette, az adóbevallás benyújtására is ő volt köteles.

A másodfokú bíróság által pontosított tényállás szerint ugyanakkor az I. rendű terhelt annak ellenére, hogy az Áfa-törvény fenti rendelkezései értelmében a ténylegesen általa irányított gazdasági társaságnak 2008. II., III., IV. negyedévében adó-bevallási és megfizetési kötelezettsége keletkezett, Áfa-adónemben adóbevallást az adóhatósághoz nem nyújtott be, ezáltal a társaság gazdasági tevékenységéből származó bevételét, illetőleg annak adóvonzatát eltitkolta.

Így az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítására az adócsalás büntetében az anyagi jogszabályok sérelme nélkül került sor.

Az adócsalásról a II. r. terheltnek nem volt tudomása, ő az őt megtévesztő társa felkérésére az iratokat írta csak alá, és ennek során tévedésben volt; őt az I. rendű terhelt mintegy eszközként használta fel a bűncselekmény elkövetésében.

Miként arra a Kúria (illetve a Legfelsőbb Bíróság) korábban számos, felülvizsgálati eljárásban hozott határozatában rámutatott, az adócsalást közvetett tettesként követi el az a betéti társaság gazdasági tevékenységét ténylegesen irányító kültag, aki az adócsalás bűncselekményét a vezető tisztségviselő megtévesztésével valósítja meg (BH 2010.319.).

I. rendű terhelt ezért közvetett tettesként követte el az adócsalás büntetét.

Ennek megfelelően a Legfőbb Ügyészség helytállóan hivatkozott arra, hogy az eljáró bíróságok tévesen minősítették I. rendű terhelt cselekményét tettesként elkövetett adócsalás bünteténél.

Egyebekben azonban a minősítés törvényes, ahogy az alkalmazott joghátrányok neme és mértéke is.

Miután a minősítés - kis mértékben - téves volta nem eredményezett törvénysértő büntetést, a Kúria a megtámadott határozatokat - a Be. 424. § (1) bekezdés szerinti tanácsulésen eljárva - a Be. 426. §-ára figyelemmel hatályában fenntartotta.

Az ismételt indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján, valamint 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Kúria az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. október 14.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő